

Regelbunden tillsyn i Futurum

Gymnasieskolans individuella program

Vuxenutbildning

Svenska för invandrare

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Bjuvs kommun och besökt Futurum den 5 november 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för verksamheten ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 29 april 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. I Futurum intervjuades rektorn, lärare, annan personal och studerande. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av verksamheten

Tabell 1: Antal studerande i vuxenutbildning

Vuxenutbildningen	Antal studerande
Komvux, grundläggande vuxenutbildning	30
Komvux, gymnasial vuxenutbildning (individer och utbildningsplatser heltid)	165
Svenskundervisning för invandrare (sfi)	140
Gymnasieskolans individuella program	37

Källa: Verksamhetens uppgifter

Futurum i Bjuv bedriver vuxenutbildning och svenska för invandrare, sfi, samt gymnasieskolans individuella program. Dessutom bedrivs uppdragsutbildningar. Inspektio-

2 (14)

nen och denna rapport omfattar endast den del av verksamheten som utgörs av vuxenutbildningen, sfi och gymnasieskolans individuella program.

Verksamheten bedrivs i centrala Bjuv, inom enheten för arbete och tillväxt och kommunstyrelsen är ansvarig styrelse.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område verksamhetens kunskapsresultat och arbetet för att ge de studerande möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar verksamheten ger de studerande att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Andel (%) kursdeltagare i komvux med respektive betyg för A-kurserna i engelska, matematik och svenska

		Futurum Bjuv					Kommungrupp ¹	Riket ²
		2003	2004	2005	2006	2007	2007	2007
Engelska A	Icke godkänt	.	.	0	0	0	16	16
	Godkänt	.	.	24	13	14	27	31
	Väl godkänt	.	.	49	57	43	34	30
	Mycket väl godkänt	.	.	27	30	43	23	22
Matematik A	Icke godkänt	.	.	5	0	0	25	19
	Godkänt	.	.	24	25	54	32	35
	Väl godkänt	.	.	47	40	31	27	28
	Mycket väl godkänt	.	.	24	35	15	16	18
Svenska A	Icke godkänt	.	.	0	6	0	17	17
	Godkänt	.	.	41	25	11	25	24
	Väl godkänt	.	.	38	56	50	33	32
	Mycket väl godkänt	.	.	22	13	39	24	27

Källa: Skolverkets statistik

. = Uppgift saknas

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Tabell 3: Andel (%) kursdeltagare i grundläggande vuxenutbildning och gymnasial vuxenutbildning som slutfört eller avbrutit kurs

	Futurum Bjuv					Kommungrupp ³	Riket ⁴
	2003	2004	2005	2006	2007	2007	2007
<i>Grundläggande vuxenutbildning</i>							
Slutfört kurs	.	.	.	54	55	65	66
Avbrutit kurs	.	.	.	36	42	28	27
Fanns i pågående utbildning	.	.	.	10	4	7	7
<i>Gymnasial vuxenutbildning</i>							
Slutfört kurs	.	.	.	77	79	75	75
Avbrutit kurs	.	.	.	15	19	20	20
Fanns i pågående utbildning	.	.	.	8	3	5	5
Andel elever med studieavbrott	.	.	.	19	12	18	17

Källa: Skolverkets statistik

. = Uppgift saknas

Tabell 4: Studieresultat för elever i sfi som två år tidigare påbörjat sin utbildning

		Futurum Bjuv					Kommungrupp ⁵	Riket ⁶
		2003	2004	2005	2006	2007	2007	2007
Andel (%) elever som börjat i sfi och godkänts senast efter 2 läsår enligt studieväg...	Sfi 3 (kurs D)	.	.	22	30	35	33	33
	Sfi 2 (kurs C)	.	.	0	0	3	10	7
	Sfi 1 (kurs B)	.	.	6	15	13	4	2
	Avbrutit utbildningen	.	.	61	15	33	26	35

Källa: Skolverkets statistik

. = Uppgift saknas

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen⁴ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket⁵ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen⁶ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Kommentar och bedömning:

Av tabell 2 ovan framgår att de studerande inom gymnasial vuxenutbildning når resultat som ligger över riksgenomsnittet i A-kurserna i engelska, matematik och svenska. Tabellerna 3 och 4 visar en överensstämmelse med rikets genomsnitt avseende andelen studerande som avbrutit sina studier inom gymnasial vuxenutbildning och sfi. En betydligt större andel elever inom den grundläggande vuxenutbildningen avbröt enligt tabell 3 sin kurs år 2007, jämfört med riksgenomsnittet. Generellt kan man se att målfyllnaden i vuxenutbildningen och sfi ökat över tid.

Inom gymnasieskolans individuella program sattes år 2007 totalt 78 betyg, varav 59 Godkänt och 19 Väl godkänt. Andelen elever inom individuella program som inom ett år gick över till nationellt program låg år 2007 på 68 procent, vilket är ett tillfredsställande resultat.

1.2 Uppföljning och kommunikation av resultat**Bedömningspunkter****1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas och de studerandes kunskapsutveckling och resultat i alla kurser och kunskapsområden i förhållande till styrdokumentens krav.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering**1.2.2 Lärarna ger fortlöpande varje studerande inom vuxenutbildningen och sfi information om utvecklingsbehov och resultat i studierna. Varje elev inom individuella program ges minst en gång per termin ett utvecklingssamtal där man med den individuella studieplanen som grund ger en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering**1.2.3 Eleverna och de studerande har en individuell studieplan.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna utgår vid bedömning och betygssättning från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.3.2 Betyg sätts och utfärdas, intyg utfärdas och betygskatalog förs enligt författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för utbildningen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4.2 Eleverna och de studerande har möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

6 (14)

Motivering
Enligt skollagen ska elever och studerande ha inflytande över hur utbildningen utformas. Vidare åligger det alla som arbetar i skolan att verka för demokratiska arbetsformer. Enligt läroplanen är det inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värden. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och utveckla de studerandes förmåga och vilja att ta personligt ansvar och aktivt delta i samhällslivet. De demokratiska principerna att kunna påverka, vara delaktig och ta ansvar ska omfatta alla studerande. De studerandes ansvar för att planera och genomföra sina studier samt deras inflytande på såväl innehåll som former ska vara viktiga principer i utbildningen. Att elever och studerande informeras om utbildningens mål är nödvändigt för att elever och studerande ska ha möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas. Vid intervjuer framkom det att eleverna inom individuella program och de studerande inom vuxenutbildningen har möjligheter till inflytande över undervisningen i olika utsträckning och att deras möjlighet till inflytande är avhängigt av den undervisande läraren. Elevernas och de studerandes kännedom om de nationella målen för utbildningarna och betygskriterierna varierar och är också avhängigt av den undervisande läraren. Skolinspektionen bedömer skolan bör säkerställa att alla elever och studerande ges möjlighet till inflytande över utbildningens utformning.

1.4.3 Skolan strävar mot att varje elev inom individuella program utvecklar en insikt om sitt eget sätt att lära och en förmåga att utvärdera sitt eget lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4.4 Den studerandes tidigare utbildning och erfarenhet kartläggs/valideras.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4.5 Särvox bedriver en verksamhet som syftar till att ge vuxna som är utvecklingsstörda kunskaper och färdigheter som motsvarar den obligatoriska särskolan eller gymnasiesärskolan.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen ska kommunen erbjuda grundläggande särvoxutbildning till de kommuninvånare som är utvecklingsstörda, saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge och kan tillgodogöra sig utbildningen.
Särvox erbjuds för närvarande inte inom vuxenutbildningen i Bjuvs kommun, men kommer enligt uppgift från kommunen att fr o m januari 2009 erbjudas i enlighet med förordningen.
Skolinspektionen förutsätter att Bjuvs kommun snarast vidtar åtgärder i syfte att erbjuda särvoxutbildning i enlighet med förordningen. Se även Skolinspektionens bedömningar under 3.1.1 och 3.1.2.

1.5 Anpassning av verksamheten till de studerandes behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Utbildningarna är flexibla och anpassade till de studerandes behov, förutsättningar, erfarenheter och livssituation.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.5.2 Särskilt stöd ges till elever som har svårigheter med utbildningen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

8 (14)

1.5.3 Skolans individuella program förbereder först och främst eleven för studier på ett nationellt eller specialutformat program och följer en fastställd plan.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område verksamhetens arbete för att påverka och stimulera de studerande att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt verksamhetens arbete för att ge de studerande en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

2.1.2 Verksamheterna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

2.1.3 Det finns likabehandlingsplaner i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling ska huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer se till

att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7).

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska likabehandlingsplanen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

I Futurum Bjuv har en likabehandlingsplan upprättats men de åtgärder som beskrivs i planen är generella och behöver konkretiseras. För att säkerställa att det förebyggande värdegrundsarbetet även omfattar diskrimineringsgrunderna, måste likabehandlingsplanen enligt Skolinspektionens bedömning utvecklas så att det utifrån en aktuell kartläggning tydligt framgår vilka konkreta åtgärder skolan avser vidta för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Eleverna och de studerande har inte deltagit vid upprättandet av likabehandlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer att likabehandlingsplanen behöver åtgärdas för att uppfylla författningens krav. Likabehandlingsplanen ska också upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för verksamhetens målinriktning samt hur verksamhetens kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för verksamheten.

3.1 Likvärdig tillgång till utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Kommunen ger vuxna tillgång till grundläggande vuxenutbildning, grundläggande särsvux och sfi enligt författningarna. Kommunen ger elever inom individuella program tillgång till utbildning enligt författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen ska kommunen erbjuda grundläggande särsvuxutbildning till de

10 (14)

kommuninvånare som är utvecklingsstörda, saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge och kan tillgodogöra sig utbildningen.

I Bjuvs kommun erbjuds ingen särvuxutbildning, men enligt kommunen kommer en sådan starta i januari 2009.

Skolinspektionen bedömer att kommunen måste erbjuda särvuxutbildning till de kommuninvånare som är utvecklingsstörda och även aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och motivera dem att delta. Se ovan 1.4.5.

3.1.2 Kommunen verkar aktivt för att nå dem i kommunen som har rätt till grundläggande vuxenutbildning, grundläggande särvux och sfi.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Varje kommun ansvarar för att de kommuninnevånare som har rätt till grundläggande vuxenutbildning, grundläggande särvux och sfi och önskar delta i den, får det. Varje kommun ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till grundläggande vuxenutbildning, grundläggande särvux och sfi och för att motivera dem att delta i utbildningen. Futurum i Bjuv verkar aktivt för att nå dem i kommunen som har rätt till grundläggande vuxenutbildning och sfi, medan det saknas insatser för att nå dem i kommunen som har rätt till grundläggande särvux. Se bedömning ovan avseende grundläggande särvux, 1.4.5 och 3.1.1. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att kommunen aktivt verkar för att nå dem i kommunen som har rätt till grundläggande särvux.

3.1.3 Kommunen verkar i samarbete med arbetsförmedlingen för att sfi-studerande ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.4 Verksamheternas lokala kurser överensstämmer med författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.5 Eleverna och studerande erbjuds studie- och yrkesvägledning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.6 Utbildningen för alla elever och studerande är, med de undantag som författningarna medger, avgiftsfri.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.2 Personalens utbildning**Bedömningspunkter****3.2.1 Lärarna inom utbildning i egen regi och upphandlad utbildning har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.2.2 Rektorn har, genom utbildning och erfarenhet, förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

12 (14)

3.3 Styrelsens ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan nämnd, förvaltning och verksamheter-na.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.4 Rektors ansvar

Bedömningsområden

3.4.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.4.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.5 Kvalitetsarbete

Bedömningsområden

3.5.1 Futurum bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att en skola ska utvecklas måste den fortlöpande ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder. Rektorn uppger vid intervju att ett systematiskt kvalitetsarbete håller på att ta form på skolan. De uppföljningar och utvärderingar som nu görs är i hög grad upp till respektive lärare och resultaten av dem når sällan rektorsnivån. De uppföljningar och utvärderingar som görs, tas inte heller tillvara på ett sådant sätt att resultaten av utvärderingarna omsätts i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Skolinspektionen bedömer att verksamheterna inom gymnasieskolans individuella program, vuxenutbildningen och sfi måste utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete så att verksamheterna fortlöpande kan ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder i syfte att utbildningen svarar mot uppställda mål.

3.5.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska varje kommun, varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet, varje kommunalt bedriven förskola och varje kommunalt bedrivit fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Arbetet med kvalitetsredovisning ska främja skolans kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Skolverkets Allmänna råd om kvalitetsredovisning anger att skolan bör arbeta med kvalitetsredovisningen så att den är ett aktuellt och levande dokument för olika intressenter. I kvalitetsredovisningen ska uppföljning och utvärdering av en sådan likabehandlingsplan som avses i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever redovisas. Den kvalitetsredovisning som har upprättats för verksamheten i Futurum Bjuv

14 (14)

har enligt Skolinspektionen mera karaktären av en verksamhetsbeskrivning än av en redovisning där verksamhetens måluppfyllelse bedöms och där åtgärder för högre måluppfyllelse anges. Rektorn uppger att det är ett prioriterat område på skolan att utveckla kvalitetsredovisningen för att tydliggöra skolans resultat och åtgärder för högre måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen redovisar ingen uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer att kvalitetsredovisningen behöver åtgärdas för att uppfylla kraven enligt förordningen.

Lund 2009-01-29

Ingela Jonasson

Tommy Månsson